

Remiss

Nummer: 89.25

2026-01-08

Utbildningsdepartementet

111 51 Stockholm

Registerkontroll inför antagning till vissa högskoleutbildningar (U2025/01933)

Sammanfattning av förslagen

De förslag som remitteras är komplement till de förslag som tidigare lämnats i betänkandet *Belastningsregisterkontroll och avskiljande av studenter (SOU 2021:83)* samt i promemorian *Utökade registerkontroller inom utbildningsväsendet och en ny grund för avskiljande av studenter (U2025/01126)*.

De nya förslagen innebär att ytterligare utbildningar ska omfattas av krav på belastningsregisterkontroll inför antagning. Vidare föreslås att studenter som under pågående utbildning begår brott som skulle ha utgjort hinder för antagning ska kunna avskiljas från utbildningen. I promemorian redovisas även bedömningen att det inte bör införas någon skyldighet för domstolar att underrätta universitet och högskolor om domar avseende brott som kan leda till avskiljande från vissa högskoleutbildningar. Inte heller föreslås någon möjlighet för lärosäten att själva inhämta uppgifter från belastningsregistret.

Förändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2026 och tillämpas första gången vid antagning till utbildningar som börjar efter den 31 december 2027.

Sacos övergripande synpunkter

Saco vill inledningsvis understryka att belastningsregisterkontroller innebär ett betydande ingrepp i den personliga integriteten. En grundläggande utgångspunkt för Saco är därför att sådana kontroller endast bör införas när det finns starka och tydligt motiverade skyddsintressen, samt att regleringen måste vara rättssäker, proportionerlig och förutsebar. Lagstiftningen bör även värna principen om återanpassning och möjligheten till utbildning och försörjning efter avtjänat straff.

Saco instämmer dock i bedömningen att det i vissa fall kan vara motiverat att införa belastningsregisterkontroll inför antagning till högskoleutbildning. Detta gäller särskilt utbildningar som leder till yrken där studenter under utbildning och senare yrkesutövning har nära, förtroendefulla och ofta självständiga kontakter med särskilt skyddsvärda grupper, såsom barn, elever, patienter, personer med funktionsnedsättning och äldre. Här finns ett tydligt skyddsintresse kopplat till patientsäkerhet, barns trygghet och allmänhetens förtroende för legitimationsyrken och samhällsbärande professioner.

Saco vill samtidigt betona att en utvidgning av vilka utbildningar som omfattas inte bör ske generellt eller schablonmässigt. Varje utbildning som omfattas bör föregås av en tydlig behovs- och proportionalitetsbedömning, där det klart framgår varför en registerkontroll är nödvändig just för den aktuella utbildningen. En alltför vid tillämpning riskerar att skapa onödiga och långvariga hinder för individers återinträde på arbetsmarknaden.

För kommentarer på vilka utbildningar som bör omfattas av krav på belastningsregisterkontroll inför antagning hänvisar Saco till medlemsförbundens remissvar.

Vad gäller förslaget om grund för avskiljande av studenter vill Saco särskilt understryka vikten av tydlighet, rättssäkerhet och förutsebarhet i regelverket. Saco tillstyrker bedömningen att det inte bör införas någon skyldighet för domstolar att underrätta lärosäten om domar som kan leda till avskiljande, och att lärosäten inte heller bör ges direktåtkomst till belastningsregistret. En sådan ordning skulle riskera oproportionerliga integritetsintrång. Det är i stället rimligt att registerkontroll endast aktualiseras när ett konkret ärende har väckts vid Högskolans ansvarsnämnd, och inte genom löpande eller generell kontroll.

Saco hänvisar till bilagda remissvar från Akademikerförbundet SSR, SRAT, delföreningen STHF inom SRAT samt Sveriges Arbetsterapeuter. Saco hänvisar även till remissvar som skickats in direkt till departementet från medlemsförbunden Sveriges Lärare, Sveriges tandläkarförbund och Saco studentråd.

Med vänlig hälsning
Sveriges akademikers centralorganisation

Lena Granqvist
Samhällspolitisk chef

Hedvig Modin
Utredare